

Jelen előterjesztés csak tervezet, amelynek közigazgatási egyeztetése folyamatban van. A minisztériumok közötti egyeztetés során az előterjesztés koncepcionális kérdései is jelentősen módosulhatnak, ezért az előterjesztés jelen formájában nem tekinthető a Kormány és a miniszter álláspontjának.

A dokumentum célja a társadalmi egyeztetés elindítása és a jogalkotási folyamat átláthatóvá tétele, amelynek alapján, illetve eredményeként a mellékelt tervezet valamennyi tartalmi és formai eleme módosulhat!

A tervezet előterjesztője

A közigazgatási és igazságügyi miniszter

.../2012. (.....) KIM rendelete

a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendeletet módosításáról

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 395. § (4) bekezdés *a*) pontjában és a közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény 40. § *e*) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 12. § *a*) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva,

az Országos Bírósági Hivatal elnöke véleményének kikérésével

a következőket rendelem el:

1. §

A bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet a következő IX/A. Fejezettel egészül ki:

„IX/A. Fejezet

A BÍRÓSÁGI KÖZVETÍTÉS ÜGYVITELE

75/A. § (1) A bírósági közvetítés ügyvitelére a 3., 10-16., 19., 25., 36. és 39. § nem alkalmazható.

(2) E fejezet alkalmazása során

a) bírósági közvetítői ügy: peres vagy nemperes bírósági eljárás (a továbbiakban: alapügy) alatt a bírósági közvetítő által lefolytatott bírósági közvetítői eljárás,

b) bírósági közvetítői ügy kezdőirata: a feleknek a bírósági közvetítési feladatokat ellátó bíróságnál előterjesztett, bírósági közvetítés lefolytatása iránti közös kérelme.

(3) A bírósági közvetítői ügy lajstromozás szempontjából polgári nemperes ügycsoportba tartozó ügy.

(4) A bírósági közvetítési feladatokat ellátó bíróság előtt előterjesztett bírósági közvetítés iránti közös kérelemnek tartalmaznia kell az arra való utalást, hogy alapügy van folyamatban.

(5) Ha a bíróságon több bírósági közvetítő működik, az ügyelosztásra jogosult bírósági vezető jelöli ki az eljáró bírósági közvetítőt. A bírósági közvetítői ügy iratát az érkeztetését és lajstromozását követően – a bírósági közvetítői ügy befejeződéséig – a bírósági közvetítő kezeli. A bírósági közvetítőnek a bírósági közvetítői ügy iratait külön szekrényben, elzártan kell tartania. A bírósági közvetítő közvetítői ülésjegyzéket vezet, amely tartalmazza az adott napra kitűzött bírósági közvetítői ügyek és az alapügyek ügyszámait; a közvetítői ülésjegyzék nem nyilvános.

(6) Ha a kezdőirat a bírósági közvetítői ügy megindítása iránti kérelmen kívül egyéb kérelmet vagy nyilatkozatot is tartalmaz, arról a bírósági közvetítés iránti kérelmet tartalmazó másolatot kell készíteni és a bírósági közvetítői ügy iratai között azt kell elhelyezni.

(7) A bírósági közvetítői ügyről felvilágosítást és az iratokból másolatot a bírósági közvetítői ügy befejeződését követően is csak bírósági közvetítő adhat. A bírósági közvetítői ügyben részt vevő felekkel szóban (ideértve a telefon alkalmazását is) vagy írásban (ideértve a telefax és az elektronikus levél alkalmazását is) a bírósági közvetítő tart kapcsolatot; a bírósági közvetítői ügygel kapcsolatos időpontot (első közvetítői megbeszélés és a bírósági közvetítői eljárás ülésének napja) egyeztetheti és arról, valamint a megjelenéssel kapcsolatos teendőkről a feleket tájékoztathatja.

(8) A közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 38/B. § (4) bekezdése szerinti tájékoztatást a bírósági közvetítő adja. Az első közvetítői megbeszélés és a bírósági közvetítői eljárás ülése a közvetítés céljának megfelelő helyen tartható meg.

(9) A bírósági közvetítői ügy befejezett, ha a Kvtv.-ben meghatározott okból befejeződik.

75/B. § (1) Az OBH a bíróságok központi internetes oldalán tájékoztatást ad a bírósági közvetítési feladatokat ellátó bíróságokról.

(2) Ha a keresetlevél – nemperes eljárás esetén a kérelem – bírósághoz való érkezését követően az ügy körülményeiből az eljáró bíró arra a megállapításra jut, hogy a felek jogvitája (egészben vagy részben) közvetítői eljárásban is rendezhető, akkor a feleknek erről és a közvetítői eljárás igénybevételenek lehetőségéről és feltételeiről tájékoztatást küldhet.

(3) A bírósági közvetítés lefolytatása iránti olyan kérelem esetében, amely alapján bírósági közvetítésnek nincs helye, a bíróság szükség szerint a felet tájékoztatja a közvetítői eljárás és a bírósági közvetítői eljárás lényegéről, valamint a közvetítői eljárás és a bírósági közvetítői eljárás igénybevételenek feltételeiről; ennek keretében tájékoztatás adható az igazságügyért felelős miniszter által a közvetítőkről vezetett névjegyzéknek a világhálón való elérhetőségi címéről. Ha a bíróságon bírósági közvetítő működik, a tájékoztatást a bírósági közvetítő adja meg.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetést követő napon lép hatályba.

S Z A K M A I I N D O K O L Á S

A közvetítés (mediáció) szélesebb körben történő elterjesztése iránti, a jogalkotói és a bíróságok részéről közösen fennálló igény miatt az igazságügyi és közigazgatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: módosító törvény) 39. §-a a közvetítói tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) módosításával a jövőben lehetővé teszi, hogy közvetítói eljárást folytasson le – ha annak egyéb feltételei fennállnak – a bírósági titkár a bíróság intézményén belül. Mivel a bírósági közvetítéssel kapcsolatos ügyvitel a jelenlegi bírósági ügyvitelhez képest számos ponton eltér, ezért kiegészíteni szükséges a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendeletet (a továbbiakban: Bűsz.). Az ügyvitelen kívüli részletszabályokat az Országos Bírósági Hivatal elnöke által kiadott szabályzat fogja megállapítani – erre a Kvtv.-be a módosító törvény által beiktatott 41. § ad felhatalmazást.

A Bűsz. módosítását a Kvtv.-n kívül a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényben (a továbbiakban: Pp.) két – már a módosító törvényt megelőzően is hatályban lévő – szakasz is megalapozza. Egyrészt a Pp. 124. § (3) bekezdése szerint a bíróság az eljárás gyorsabb lefolytatása érdekében különböző intézkedéseket tehet a tárgyalás előkészítésére. Ilyen intézkedéseknek a tárgyalás kitűzése előtt, valamint az eljárás során szükség esetén bármikor helye van. Másrészt a Pp. 148. § (1)-(2) bekezdései szerint a bíróság a per bármely szakában megkísérelheti, hogy a felek a jogvitát vagy a vitás kérdések egy részét egyezséggel rendezzék. A bíróság – amennyiben annak sikerére esély mutatkozik, különösen, ha a felek bármelyike kéri – tájékoztatja a feleket a közvetítói eljárás lényegéről, igénybevételeének lehetőségéről, és ezzel összefüggésben a szünetelés szabályairól.

A tervezet a módosító törvény alapján történt változásokat azzal vezeti át, hogy egy új, IX/A. Fejezettel egészíti ki a Bűsz.-t.

Az új Fejezetben először azok az általános rendelkezések (Bűsz. első része) és az ügyvitel közös szabályai (Bűsz. második része) kerülnek megjelölésre, amelyek a bírósági közvetítés ügyvitelében nem alkalmazhatóak. Ennek oka, hogy a Kvtv. szerinti titoktartási kötelezettséget, illetve azt a bizalmi viszonyt sérthetnék, amelyet biztosítani kell a közvetítő és a hozzá forduló felek között annak érdekében, hogy legyen esély a jogvita megállapodással történő lezárására (a jogvita mögötti emberi érdekek feltárására, a valós közös szükségletek megtalálására). Bírósági közvetítói ügyben az iratokat az érkeztetést követően nem az iroda kezeli (Bűsz. 3. §), nem az iroda ad felvilágosítást (Bűsz. 10-12. §), vagy másolatot (Bűsz. 13-15/B. §) és az iroda nem pótolthatja a hiányokat (Bűsz. 25. §), illetve nem intézkedhet, nem tudakozódhat még az ügyintézés gyorsítása érdekében sem (Bűsz. 16. §); mindezeket bírósági közvetítő teheti csak meg – aki megfelelő információk beszerzése, nyújtása, illetve kezelése céljából közvetítói szakmai képzést is elvégzett. A közvetítói eljárás informális keretei nem igénylik a részletes tárgyalási jegyzéket sem (Bűsz. 19. §). Szükséges kizárni továbbá az iratok más ügy irataihoz való csatolását, más ügygel való egyesítését (Bűsz. 36. §), valamint az ügy befejezettségéről szóló közös szabályokat is (Bűsz. 39. §), hiszen a Kvtv. rendelkezik arról, hogy a közvetítói eljárás mikor befejezett.

Ezt követően a tervezet rendelkezik a bírósági közvetítói ügyben a bíróság részéről érintett egyes dolgozók (iroda, bírósági vezető, eljáró bíró és bírósági közvetítő) különböző, egymást kiegészítő – éppen ezért szoros közreműködést igénylő – feladatairól. A 75/A. § határozza

meg a Kvtv.-ben megteremtett jogintézmény „ideális” működését, azaz a bírósági közvetítés lefolytatásával kapcsolatos ügyvitelt; a 76/B. § pedig arról rendelkezik, hogy hogyan is „terelhetőek” a vitás felek olyan irányba, hogy bírói döntés helyett – de bírósági szakember segítségével helyreállított párbeszéd eredményeként – saját közös megegyezéssel akarják lezárni vitájukat.

A felek – amennyiben bírósági közvetítési eljárásban kívánnak részt venni – kérelmükkel a bírósághoz fordulnak, a bírósági közvetítőt nem személy szerint kérik fel; ezért a tervezet rendelkezik arról, hogy a felkérést a bírósági közvetítő megkapja (az egyéb kérelmek és nyilatkozatok arról leválasztandóak). Ha több bírósági közvetítő is van kijelölve az adott bíróságra, akkor az eljáró bírósági közvetítőt a bírósági vezetőnek kell kijelölnie. A közvetítői ügy kezdőiratát az iroda érkezteti a polgári nemperes ügycsoport lajstromába, majd kezelését a bírósági közvetítő veszi át; innentől a felekkel – a közvetítésre jellemző kötetlen, ügy-, illetve ügyfél-specifikus módon (a közvetítő általában telefonon, vagy e-mailben egyeztet) – kommunikálhat annak érdekében, hogy a közvetítői eljárás megindulhasson és lehetőség szerint megegyezéssel záruljon. A bírósági közvetítő első közvetítői megbeszélésre hívja meg a feleket és azon a Kvtv. szerint az eljárás lényegi elemeiről – még a közvetítés megindítása előtt – tájékoztatja a feleket. Ezt követően a Kvtv. szerinti nyilatkozattal megindíthatják a közvetítői eljárást: közvetítői ülés kezdődik (vagy ha a szakmailag indokolt időkeret nem áll rendelkezésre, akkor az ülés megtartására időpontot egyeztethetnek). A bírósági közvetítői ügy a felek között folyamatban lévő bírósági peres vagy nemperes eljárást közvetlenül nem befolyásolja; a feleknek, amennyiben azt a bírósági közvetítői eljárás eredményessége érdekében szükségesnek tartják a Pp. szabályai szerinti – tárgyalás elhalasztása, szünetelés, vagy egyezség jóváhagyása iránti – kérelmeket kell előterjeszteniük.

A bírósági közvetítés helyszíne elsősorban a bíróság épülete; célszerűbb lehet azonban, hogy – ha az ügy körülményeiből az következik (pl. mozgásában korlátozott fél esetén) – a bírósági közvetítő más helyszínen találkozzon a felekkel.

A tervezettel beiktatott Bűsz. 75/B. § három különböző típusú tájékoztatási módról rendelkezik olyan esetekben, amikor nem egy konkrét bírósági közvetítői ügy van folyamatban. A 75/B. § (1) bekezdése egy általános tájékoztatásról rendelkezik annak érdekében, hogy az érdeklődők tudomást szerezhessenek a hozzájuk legközelebb lévő (a Kvtv. 38/B. § (1) bekezdése alapján minden bírósági közvetítő bárkinek az ügyében eljárhat – nincs illetékességi területhez kötöttség) olyan bíróságról, ahol van kijelölve bírósági közvetítő. A tájékoztatás oka, hogy az ilyen bíróságok száma – tekintettel arra, hogy a bírósági közvetítés egy újonnan bevezetett jogintézmény – kezdetben alacsonyabb lehet, és előfordulhat, hogy az érdeklődőknek/feleknek a tájékoztatásra, az első közvetítői megbeszélésre és az ülés(ek)re – a legközelebbi bíróság, vagy az alapügy bírósága helyett – távolabbra kell utazni.

A tervezet 75/B. § (2) bekezdése a Pp. 148. § (1) bekezdéséből („A bíróság a per bármely szakában megkísérelheti, hogy a felek a jogvitát vagy a vitás kérdések egy részét egyezséggel rendezzék.”) kiindulva pontosítja a perben, vagy nemperes eljárásban az eljáró bíró lehetőségét a felek közvetítés irányába való terelése tekintetében. Ez esetben a bíró egy már folyamatban lévő eljárásban – arra irányuló külön kérelem nélkül, saját meglátásai szerint – írásban tájékoztatja a feleket a közvetítői eljárásról annak reményében, hogy a bírósági ügy lezárása a felek által az esetlegesen igénybe vett közvetítés miatt lerövidül (a vita részben vagy egészben a tárgyalótermen kívül oldódik fel).

A 75/B. § (3) bekezdése lényegét tekintve a hiányos, illetve nem szabályszerűen benyújtott bírósági közvetítés iránti kérelem esetén követendő eljárásról rendelkezik. A bírósági közvetítési ügy megindulásának három alapfeltétele: (1) a vitás felek közötti peres vagy nemperes eljárás (amelyben a közvetítési eljárás lefolytatása nem kizárt; a közvetítés nemperes eljárások esetében akkor merülhet fel, ha kontradiktórium, azaz van a felek között rendezendő jogvita); (2) a közösen előterjesztett kérelem annak megindítására; (3) a kérelem egy olyan bíróságra érkezik, amely bírósági közvetítési feladatokat is ellát (azaz van ott kijelölt bírósági közvetítő). A közvetítési eljárás informális keretei miatt a Pp.-ben meghatározott hiánypótlásra, illetve áttételre nincs mód. A bírósági közvetítési ügy megindítására nem alkalmas kérelem esetén tehát tájékoztatás nyújtható csak; az érintett felek a tájékoztatás alapján előterjesztett új kérelemmel már eredményesen terjeszthetnek elő kérelmet a bírósági közvetítési ügy megindítására.

A tájékoztatást nyújtó bíróság juthat arra a következtetésre is, hogy a feleknek nem csak a közvetítés bírósági, hanem bíróságon kívüli módját érdemes megfontolniuk (még per előtt vannak, túl messze van a bírósági közvetítő stb.), ezért a közvetítési névjegyzék on-line elérhetőségi címéről is adhat tájékoztatást.